

Koroona-aasta Triinu Merese blogis “Maha äng”

Triinu Ojamaa

Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolise Arhiivi vanemteadur
triinu.ojamaa@folklore.ee

Teesid: Blogi kujunemis- ja uurimislugu näitab, et seda žanri võib pidada suu- repäraseks andmeallikaks kvalitatiivsetele uuringutele kirjutamispraktika dü- naamika kohta. Käesolev artikkel võtab kokku juhtumiuurimuse, mis põhineb isiklikul blogil ehk võrgupäevikul. Eesmärk oli selgitada, kas ja kui, siis millisel määral koroonakriis on muutnud blogimiskäitumist. Fookuses on 2020. aasta postitused koos kommentaaridega, mida vaadeldakse aastatel 2008–2019 arhi- veeritud postituste laiemas kontekstis. Võrdlevalt on kasutatud Terviseameti COVID-19 blogi, mis dokumenteerib kriisi kulgemist faktitäpselt, samuti ar- tikleid pandeemia kohta eesti- ja ingliskeelsetes ajakirjades. Tulemused näita- vad, et analüüsitud isiklikus blogis postituste arv ei suurenenud ning arutelud kommentaariumis ei muutunud aktiivsemaks varasemate aastatega võrreldes. Globaalne koroonakriis ei kujunenud domineerivaks blogija isiklike kriise lahka- vate teemade üle. Blogivestlustest ilmneb, et neis osalejad aktsepteerisid erilise kriitikata viiruse leviku tõkestamiseks kehtestatud piiranguid, kuid postitustes võib aimata ka tühimust koroonakriisi kui jututeema vastu; oma roll selles võib olla koroonateema ülitugeval domineerimisel meedias.

Märksõnad: blogi, blogimiskäitumine, isiklik võrgupäevik, koroonakriis, Triinu Meres

Blogižanri kujunemisloost ja uurimisest

Blogi kui veebipõhine suhtlusvõrgustik sündis aastal 1999, kandis algselt ni- metust ‘weblog’¹ ning sai tuntuks eelkõige ingliskeelsete internetikasutajate hulgas. 2000. aastate algul ületas blogimine inglise keele piirid (Trammell *et al.* 2006). Populaarsuse plahvatuslikku kasvu kinnitab ‘blogi’ valimine aas- ta sõnaks 2004 (Merriam-Webster 2014). Juba samal aastal tekkis blogijate kogukonnas mure žanri tuleviku pärast (Weinberg 2015), kuna teineteise järel ilmus kaks konkurenti: mikroblogid Facebook (2004) ja Twitter (2006), mõlemad lihtsad kasutada ka väiksemates nutiseadmetes. 2000. aastate teise kümnendi algul tulid kasutusele nutikellad, mis tegutsevad nagu “iseblogijad”, registree- rides GPS-i, Bluetoothi ja Wi-Fi abil omaniku aktiivseid tegevusi, uneaega ja -kvaliteeti. Kuna nutikellad võimaldavad objektiivset enesejälgimist, on neid seostatud eneseabipäevikutega (vt nt Cardell 2020). Iga uus tehniline seadeldis

on pakkunud inimestele üha lihtsamat võimalust oma elu dokumenteerimiseks, kuid sellest hoolimata ei näita klassikaline blogi väljasuremise märke; konkurentsi survele on see tehniliselt täiustunud ning püsib endiselt populaarne pikemate postituste platvormina inimeste hulgas, kes soovivad väljendada oma arvamusi, mõtteid ja tundeid isikupäraselt.

Sotsiaal- ja humanitaarteadlaste huvi blogi uurimise vastu oli eriti elav 2000. aastate esimesel kümnendil, mil vaatluse all olid eelkõige blogi kui uue meediažanri olemus ja toimimise mehhanismid. Küsimus 'mis blogi on?' pole saanud lõplikku vastust, kuna blogimaastik on pidevas muutumises, see on kahekümne aasta jooksul kujunenud väga mitmekesiseks, isiklikele blogidele on lisandunud grupi-, teema- ja institutsiooniblogid, kui nimetada vaid mõnda muutust, ning mõnest blogiliigist on saanud rahateenimise vahend, mis sugugi ei sobi kokku blogijate esimese põlvkonna ehk vana kooli blogijate eetikaga. Humanitaarias tuntakse rohkem huvi blogi kui allika vastu, mis võimaldab uurida ka mõnda teist probleemi kui blogi ise, nt inimeste käitumisharjumusi (sh kirjutamine), aga ka hoiakute või tundeelu dünaamikat.

Teadmised blogi olemuse ja toimimise mehhanismide kohta on olulised ka selleks, et otsustada blogi väärtuse üle uurimisallikana. Oma vaimukal moel määratleb pioneer-blogijaks tituleeritud Rebacca Blood² (About RB) weblogi kui tekstilist kohvikuvestlust, mis sisaldab viiteid ka mingitele varasematele tekstidele. Bloodi enese "kohvilauajutud" pöörlesidki just teiste netis leiduvate tekstide ümber ehk siis olid lingitud tekstid teljeks ta enese arutlustele mõne huvipakkuva sündmuse, nähtuse või mõttekäigu üle; praktikuna selgitab Blood blogi spetsiifikat linkimisest lähtudes. Esimesed teaduslikes blogiuurimustes leiduvad määratlused tõukuvad isikliku veebilehe pinnalt, mis oli selleks ajaks juba tuntud žanr. Blogi käsitletakse kodulehe tehnilise edasiarendusena, mis võimaldab uut infot kiiresti üles laadida ehk postitada, see ei nõua IT-oskusi ja sobib hästi massiliseks kasutamiseks. Teise olulise tunnuseks nimetatakse kõigi postituste kättesaadavust kronoloogilises järjestuses tagant ettepoole (Herring *et al.* 2004; Herring *et al.* 2007). Hilisemates uurimustes on Herringi definitsiooni edasi arendatud, nihutades esile blogi erinevaid aspekte või neid omavahel kombineerides. Nt Schmidt (2007: 1409) tõstab esile, et lisaks sõnalisele tekstile sisaldavad postitused ka pildi- ja helifaile ning et lugejatel on võimalik postitusi kommenteerida. Detailidesse laskumata on mõnd uurijad määratlenud blogi lihtsalt hübriidžanrina, mis ühendab endas erinevaid (tehnilisi) võimalusi (Yus 2008: 118).

Teaduslike blogiuurimuste laine lükkas liikvele praktikust Bloodi (2002) isiklikele kogemustele toetuva käsiraamatu "The Weblog Handbook: Practical Advice On Creating And Maintaining Your Blog" ilmumine, kus autor vaheldumisi kasulike näpunäidete jagamisega arutleb blogi olemuse üle. Käsiraamatus

on osutatud kõigile blogi aspektidele, millega teaduses järgneval kümnendil tegelema hakati: mis blogi on, kes on blogijad ning millest, kellele ja milleks nad blogivad. Esimesena tõusis fookusesse tüpoloogia. Ühe varaseima tüpoloogia koostamise katse põhines kvantitatiivsel sisuanalüüsil ja blogijate küsitlusel ning näitas, et eristada saab filter-blogisid (*filter blogs*), klogisid (*knowledge blogs* või *K-blogs*), isiklikke päevikuid (*personal journals*) ja segablogisid (*mixed blogs*)³ (Herring *et al.* 2004). Hiljem on välja pakutud teistsuguseid tüpologiseerimise lähtepunkte. Nt Cornelius Puschmann (2013) eristab teema- ja autorikeskseid blogisid, mis erinevad funktsiooni, kirjutamisstiili, meelisteemade, kujuteldava lugejaskonna jms poolest. Ádám Porkoláb (2017: 9) liigitab blogisid eesmärgist lähtudes. Esimese rühma eesmärk on eneseavaldamine (*self-publishing*), grupp hõlmab nt päevikuid, samuti blogisid, mis sisaldavad autori loovkirjutus- või teadustekste. Teist tüüpi blogide eesmärk on ühiskonna informeerimine või harimine (nt tarbijakaitseblogid; siinse uurimuse kontekstis on oluline mainida Terviseameti blogi).

Teadusuurimustes diskuteeritakse, kas blogi võib käsitleda žanrina. Mõned uurijad on žanriks nimetamist vältinud, määratledes blogi nt tehnoloogilise nähtusena (McCullagh 2008: 3) või kommunikatiivse väljendusvormina *online* keskkonnas (Puschmann 2013: 83). Mõne uurija käsituses on blogi küll žanr, kuid mitte algupärane. Seoses sellega tõstetakse fookusesse blogi *offline*- ja *online*-eelkäijad nagu isiklik veebileht ja e-kirjad, ning sajandite pikkuse ajalooa paberpäevik. Näidatakse, et nii nagu blogi, oli ka isiklik veebileht enese-representeerimise tööriist oma plusside ja miinustega. 1990. aastate teise poole uurimuste põhjal lisasid 60–70% veebilehe pidajatest uut infot vaid kord kuus ja paljud lehed hangusid oma algsel kujul aastateks (Döring 2002). Veebilehega tegelemine vajas keskmisest suuremaid IT-oskusi, mida paljudel polnud. Nii omanikud kui lugejad kaotasid huvi staatiliste veebilehtede vastu ja pöörasid pilgud blogi suunas, mis sarnanes veebilehega, kuid mille uuendamise võimalused olid lihtsasti õpitavad. Susan C. Herring, Lois Ann Scheidt, Sabrina Bonus ja Elijah Wright (2005: 2) mainivad lisaks veebilehele ja e-kirjadele blogi otseste eelkäijatena ka päevikuid, mis võivad olla kirjutatud käsitsi või arvutit kasutades. Traditsioonilise päevikuga kõrvutatakse blogi paljudes uurimustes. Blogi olemuse lahtiseletamiseks räägitakse blogist sageli kui *online*- ehk võrgupäevikust ja ka mõned blogiteenuse pakkujad (nt Diaryland) viitavad blogi seosele päevikuga. Lühidalt öeldes võrreldakse blogi žanriga, mis on varasemast tuttav. Seda tehes toetuvad uurijad struktuurile, mis kujuneb kronoloogiliste sissekannete käigus. Leidub isegi üks uurimus, kus püütakse kinnitada žanrilist sidet näite abil, kuidas traditsioonilisi päevikuid on tänapäeval blogideks ümber vormistatud. Carolyn Miller ja Dawn Shepherd (2004: 13) demonstreerivad seda Samuel Pepys'i päeviku⁴ abil, mis on kirjutatud aastatel 1660–1669 ning

nüüd kättesaadav internetis nagu blogi. Siiski, pilk sellele näitab, et tegemist on lihtsalt digiteeritud päevikuga, mis on loetav varasematest sissekannetest hilisemate suunas. Blogi sissekanded avanevad lugejale vastupidises järjekorras, ja see on oluline, kuna nii tekib blogija ja lugeja vahel side, mis tundub vahetum ja ajaliselt lähedane, sest blogisse sisenedes näeb lugeja seda, mida blogija kirjutas just äsja, mitte nt palju aastaid tagasi.

Blogi ja päeviku võrdlemisel on teadlastele huvi pakkunud privaatsuse ja avalikkuse aspekt. Ilmekalt võtab probleemi kokku Bonnie A. Nardi, Diane J. Schiano ja Michelle Gumbrecht (2004) artikli pealkiri “Blogging as social activity, or, would you let 900 million people read your diary?” (Blogimine kui sotsiaalne tegevus ehk kas te lubaksite 900 miljonil inimesel lugeda oma päevikut?). Blogimise algusaegadel tehtud uuringud näitavad, et 72,3% blogijatest eelistasid jätta lugemisvõimaluse kõigile vabaks; soovi korral kontrolliti juurdepääsu parooli abil (*Ibid.*). Seega võrgupäeviku pidaja pigem soovib olla loetav. John A. Barghi, Katelyn Y. McKenna ja Grainne M. Fitsimoni (2002: 35) uurimusest selgub, et võõras lugeja ei mõju häirivalt, artiklis võrreldakse blogipostitusi kahe võõra inimese jutuaamisega rongis, kus juhuslikule kaasreisijale avatakse intiimseid üksikasju, mida lähedastele ei paljastataks. Mis puutub traditsioonilistesse päevikutesse, siis neid on aegade jooksul võõra lugeja eest nii peidetud kui hävitatud, kuid neid on ka hulgaliselt trükitud avaldatud (Walker Rettberg 2020: 420–421). Paljude uurimuste ühise tulemusena on kujunenud seisukoht, et privaatsuse ja avalikkuse osas pole päevikupidajate hoiakud aja jooksul muutunud. Privaatsuse ja avalikkuse aspekt ning sellega seonduvad autoriõigused on tähtsad, kui blogi kasutatakse allikana mingi probleemi analüüsimiseks nagu käesolevas uurimuses. Tänapäeval on blogitekstide kasutustingimused reguleeritud litsentsiga⁵, mis sätestab blogile kui teosele viitamise reeglid ning mille juurde pääseb blogi avalehe kaudu.

Paljud blogiuuringud tegelevad küsimusega, miks inimesed blogivad. Nardi, Schiano ja Gumbrecht (2004: 225) on sõnastanud viis peamist põhjust: teavitada lugejaid mingitest sündmustest, avaldada isiklikku arvamust ja mõjutada sellega teisi, saada arvamusele tagasisidet, mõtelda kirjutades ning elada välja emotsionaalseid pingeid. Karen McCullagh'i (2008: 11) uurimuses tõusevad esile isiklike kogemuste dokumenteerimise vajadus (62,6% uuringus osalenuist) ja soov väljendada end loominguliselt (50,9%). Sarah Pedersen (2010: 17) lisab elu dokumenteerimise ja kirjutamisvajaduse rahuldamisele ka asjaolu, et blogimine pakub lihtsalt lõbu või meelelahutust.

Blogimise põhjused on tihedalt seotud blogosfääri kui soolisuustatud paigaga. Susan Herring (1994) juhtis tähelepanu soolistele käitumiserinevustele internetipõhises kommunikatsioonis juba aastaid enne massilise blogimise algust, väites, et naised ja mehed praktiseerivad küberruumis kultuure, mis erinevad

teeneteisest nii kommunikatsiooninormide kui ka praktikate poolest. 2003. ja 2004. aasta materjalil põhineva uurimuse tulemused näitavad, et blogijate hulgas on mehi ja naisi enam-vähem võrdselt, kuid nad eelistavad erinevaid blogitüüpe. Täiskasvanud mehed praktiseerivad peamiselt filter-blogi, nad asetavad rõhu ühiskonda puudutavale infole, luues rohkem poliitilist teadmust (Herring *et al.* 2007), kuid meeste blogid saavad lugejatelt rohkem tähelepanu ka siis, kui need on päeviku formaadis, kinnitab Wei (2009: 550). Naisblogijad kirjutavad peamiselt päevik-blogi, kus nad jagavad isikliku elu kogemusi (nt Pedersen 2007: 1488). Väidetavalt rahuldab päevik-blogi kirjutamine naiste kolme psühholoogilist vajadust: eneseavamine, teiste blogijatega kokkukooluvuse tunde kogemine ja lugejatelt tunnustuse saamine (Masullo Chen 2012: 171). Mitmed uurijad viitavad paradoksile, et naised paigutavad oma isiklikud päevikud IKT keskkonda, mida traditsiooniliselt peetakse maskuliinseks (Pedersen 2010: 16). Kuid kuidas üldse aru saada, kas tegemist on naise või mehega – selle probleemiga seisavad uurijad sageli silmitsi. Teatavasti võib blogija kasutada isikunime, kuid ka varjunimega blogimine on väga levinud. Susan C. Herring, Inna Kouper, Lois Ann Scheid ja Elijah Wright (2004: 2) soovivad toetuda postitustes kasutatud sõnadele nagu nt "my husband", mis viitab naisblogijale. See soovitus ei tööta keelte puhul, kus soo eristamine toimub teisiti kui nt inglise keeles, mis suurelt domineerib uuritud blogide keelena ning millel paratamatult põhineb ka enamus järeltõlki, mis selles valdkonnas on tehtud. Lisaks varjavad mõned blogijad sugu tahtlikult. Artiklis "Sexual analysis of women weblogs in Iran" kirjutavad Nastaran Pashanak ja Masaud Tarantash (2012: 1468), et iraani naiste hulgas on blogi kujunenud oma huvide väljendamise populaarseks kohaks, kuid poliitikat, sotsiaalsfääri ja majandust naised ei puuduta, kuna see oleks vastuolus Iraagi meestekeskse ühiskonna ajalooliste ja religioossete tavade ja juhtumitega. Juhul, kui mõni naine siiski soovib nendel teemadel blogida, varjab ta end mehenime taha. Niisiis veeretavad erinevad kultuurid ja keeled erinevaid raskusi nende blogiuurijate teele, kelle fookuses on blogi soopõhised eripärad.

Blogimine on sotsiaalne tegevus ja seoses sellega on uurijate huvi suunatud ka potentsiaalsele lugejale-kommenteerijale. Carolyn Miller ja Dawn Shepherd (2004: 1) väidavad, et vaba juurdepääsuga blogid on adresseeritud kõigile ja samas mitte kellelegi. Kuid kujutlus, nagu loeksid kõik blogihuvilised internetikasutajad kõigi blogijate postitusi, on siiski ilmne liialdus. Walker Rettbergi (2014 [2008]: 57) andmetel ei ole ühe konkreetse blogi lugejaskond tavaliselt kuigi arvukas, see piirdub lähemate sõprade, tuttavate ja sugulastega, lisaks mõned, kes on mingil põhjusel sellest blogijast huvitatud. Blogi jälgimine annab võimaluse autorist rohkem teada saada ning pakub ka ajaviidet – see on nagu teleseriaali vaatamine (*Ibid.*: 4). Oluline roll on blogis käsitletud teemadel.

Karen McCullagh'i (2008: 10) uurimuse põhjal on peamised teemad isiklik elu, poliitika- jm päevauudised, meelelahutus, hovid, tehnoloogia, äri, religioon, kuulujutud ning tervislik eluviis ja haigused. Huvi blogi lugemise vastu hoiab üleval ka samasuse tunne, mis lugejal võib blogija suhtes tekkida soo, ea, elukoha, rassi, rahvuse, hariduse või mõne ühise probleemi põhjal (Karlsson 2007: 137).

Uurimuse allikas ja analüüsimeetod

Käesoleva juhtumiuurimuse allikas on Triinu Merese blogi "Maha äng" (VVN). Analüüsimisele tuleva võrgupäeviku valimisel lähtusin blogija loovisikutaustast, millele on suunatud mu uurimistöö fookus omaelulookirjutuse valdkonnas. Lisaks oli oluline pikk blogijastaaž. Triinu Meres alustas 2008; see oli globaalse blogikultuuri esimene kümnend, mitteingliskeelsetes maades polnud blogimine siis veel kuigi laialt levinud. Analüüsitava blogi ulatuslik arhiiv võimaldab saada head ülevaadet blogimiskäitumise dünaamikast. Blogi kui uurimisallika juurde suunas mind Nicholas Hookway (2008) artikkel "‘Entering the blogosphere’: Some strategies for using blogs in social research", kus käsitletakse võrgupäevikuid suurepärase allikatena, uurimaks nt inimeste ajakasutust, seksuaalset käitumist või haigusi. Oma juhtumiuurimuses püüab Hookway blogipostituste toel välja selgitada austraallaste hoiakuid ja praktikaid seoses moraalsusega. Tema arvates annavad blogid tõelähedasemat infot kui intervjuud, kus vastaja üritab sageli rääkida seda, mis võiks olla "õige" või küsitelja seisukohalt ootuspärane. Sarnasel põhjusel langes valik blogile ka käesolevas uurimuses, mis püüab vältida olukorda, kus suunavad küsimused mõjutaksid hinnangu andmist koroonakriisi osatähtsusele teiste probleemidega võrreldes.

Uurimuse peaesmärk on kvalitatiivse sisuanalüüsi abil selgitada, kas ja kuidas koroonakriis muutis blogimiskäitumist: kas suurenes postituste arv ja sagedus, kas koroonateema domineeris teiste teemadega võrreldes ning kas elavnesid vestlused kommentaariumis. Küsimusepüstitus sai tõuke blogimise algusaegu puudutavast väitest, et 2000. aastate algul ühiskonda tugevalt raputanud terroriaktid, sõjad, looduskatastroofid jt kriisiolukorrad aktiveerisid blogijaid oluliselt: kasvas postituste hulk, lisandus uusi blogisid, linkide kaudu levitati teisi netiallikaid jne. Kuna varased blogiuurimused olid Ameerika-kesksed, toodi näiteks eelkõige 9/11 terrorirünnakuid (2001) ja Iraagi sõda (2003) (nt Herring *et al.* 2005; Herring *et al.* 2007; Kaye 2007). Globaalse kriisina paigutub koroonakriis samuti selliste sündmuste ritta, mis võivad mõjutada blogimiskäitumist. Analüüsi fookuses on 2020. aasta (koroonaaasta) postitused, kuid vaatluse all olid kõik 2857 postitust aastatest 2008–2020, mille lugemine

ümberpööratud järjestuses ehk varasematest hilisemate suunas võimaldas jälgida blogijakäitumise muutumist ja korduvaid mustreid ning aitas kujundada ka vajalikku tausta 2020. aasta postituste paremaks mõistmiseks.

Merese blogipostitusi analüüsitakse kahel tasandil. Esiteks vaadeldakse koroona-tema kajastumist postitustes, võrrelduna teiste probleemide kajastamisega. Selleks on rakendatud temaatilist skeemi, mille abil saab seletada koroona-tema positsiooni postituse struktuuris (nt kas ja kuidas teema domineerib). Teiseks asetatakse Merese blogipostitused meediasfääri laiemasse konteksti. Selleks on kasutatud Terviseameti COVID-19 blogi (TA), mis registreerib viiruse levikuga seotud sündmused kronoloogilises järjestuses, näidates faktitaäpselt uue viiruse ilmumist avalikkuse huviorbiiti ja eesti inimestele jagatavat ametlikku infot viiruse kohta. Merese blogi kõrvutamine Terviseameti blogiga võimaldab jälgida, kuidas tegelikkuses aset leidvaid protsesse reflekteeritakse isiklikus blogis. Võrdlevalt on vaatluse all ka eesti- ja ingliskeelsetes päevalehtedes ilmunud artiklid pandeemia kohta, selgitamaks Merese blogipostituste seoseid nendega (nt kuidas blogipostituste teemad tõukuvad lingitud artiklitest). Analüüs hõlmab samuti Merese postitustele järgnevaid blogivestlusi, kus vaadeldaval perioodil võtab kõige aktiivsemalt sõna neli kommenteerijat (notsu, Epp, Lauri ja Kaur); eesmärk on uurida, milliseid (uusi) teemaliine kommentaariumis arendatakse.

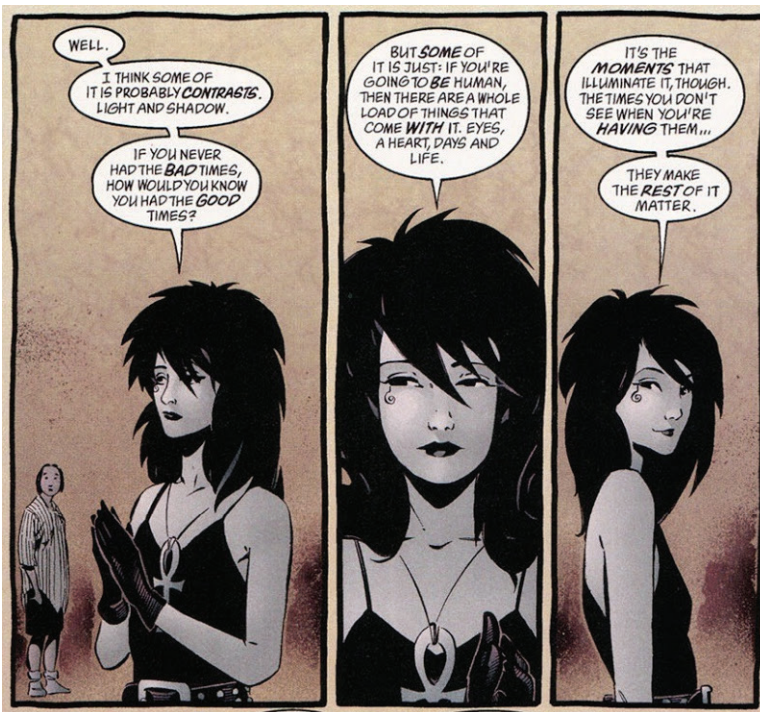
Triinu Meres ja tema blogi

Järgnev tutvustab lühidalt päevik-blogi “Maha äng” (2008–2020) ja selle autorit Triinu Merest blogijanimena *väga väga naine*.⁶ Blogiuurimustes käsitletakse päevik-blogi enesejutustusena (*self-narration*) või autobiograafia spetsiifilise vormina, kuigi autobiograafilisus pole alati nii tõsikindel, mõni päevik-blogi võib osutada fiktsiooniks (Walker Rettberg 2014 [2008]: 111). Triinu Merese blogi on autobiograafiline, postitused on vaadeldavad episoodidena, millest kokku kujuneb tema isiklik lugu. Ehkki postitused paiknevad kronoloogilises järjestuses, ei ole see isiklik lugu kuigi sarnane standardse või formaalse elulookirjeldusega (sündisin, õppisin, töötasin jne). Blogis leidub siiski piisavalt infot, mis võimaldab elukäiku üldjoontes rekonstrueerida. Blogile tuginedes on siin esitatud need eluloolised faktid, mis on 2020. aasta postituste sisu mõistmiseks ja analüüsimiseks mõõdapääsmatult vajalikud. Triinu Meres on tuntud kirjanikuna (debüütromaan “Lihtsad valikud” sai 2017. aasta Eesti Kirjanike Liidu romaanivõistlusel II koha); lõpetanud Tallinna Meditsiinikõrgkooli õenduse erialal; kahe lapse ema; vallaline; sooritanud enesetapukatse, tagajärjeks osaline töövõimekaotus. Blogis on enesetapukatsega seonduv ehk “rongi ette

minek” varjuna teiste sündmuste kõrval või kohal, samuti jagab see elu kaheks perioodiks “Enne Rongi” ja “Peale Rongi”. Blogi nimi “Maha äng” on samuti enesetapust ajendatud; kommentaariks kirjutab *väga väga naine* (VVN):

Täiega irooniline, et ebaõnnestunud endatapja avaliku võrgupäeviku nimi on “Maha äng”. Samas – see, mu endatapmine on selge näide, miks ängil ei tasu lasta võimutseda, eks ole? Mis muu nimi veel kõlbaks? (VVN 8.02.2015).

Esilehe (ekraanipilt 1) kaanenäoks on VVN valinud Surma tegelaskuju koomiksist “The Sandman”⁷, kes “annab nõu, patsutab pead, naerab probleemide, aga mitte nende all kannatajate üle, puistab elutarkusi, on ilus [---]. On ju isegi minu nägu.” (VVN 19.07.2015). Need VVN-i poolt sõnastatud minapildidetailid leidsid kinnitust ka postituse analüüsimise käigus.

Ekraanipilt 1. <http://mahamure.blogspot.com>, 2021.

Kellele, miks ja millest blogija kirjutab – need on blogiuurimuste valdkonnas paljukäsitletud küsimused, millele vastuse saamiseks kasutatakse sageli abivahendina blogijate intervjuerimist. Eneseanalüüsija kalduvustega VVN on oma postitustes nendele küsimustele ise vastata püüdnud, allpool lühike kokkuvõte sellest. Blogimine on VVNi jaoks võimalus meelelahutuseks (nimetab oma blogi lõublogiks, VVN 17.09.2008), aga see rahuldab ka kirjaliku eneseväljendamise vajadust (VVN 29.05.2014). Blogi on eneseabipäevik (VVN 13.11.2008). Aastaid kestnud blogimise järel kerkib VVNil siiski küsimus "blogida või mitte blogida?". Postituses "Võrgusuhtluse puudusi e. kuidas ma jälle loll olen", on kaalumisel blogimise lõpetamine, kuna VVNi arvates pärsib see tema silmast silma suhtlust. Lisaks on VVNil kujunenud mulje, et võrgusuhtluse kaudu ei jõua inimesed päriselt üksteiseni:

Meie ühiskond on ilmselt suisa üle külvatud pooliti netimaailma kolinud ning seega kirjaliku suhtlusega harjunud inimestega. Me kõik käime ringi ja esitame oma monolooge, esineme üksteisele, selle asemel, et midagi jagada, üksteisele reageerida, kuulata. Demonstreerime ennast – aga tegelikult ei suhtle. (VVN 2.09.2010)

Tsitaat kuulub pikka aega blogikeskkonnas tegutsenud inimesele, mis muudab selle eriliselt märkimist väärivaks: üldiselt ei ole blogijatel tavaks oma tegevust või selle võimalikke tagajärgi kriitiliselt revideerida. Blogimisest VVN siiski ei loobu – eelkõige selle teraapilise mõju tõttu, ja vähemalt sama oluline põhjus on tõsiasi, et talle meeldib kirjutada. VVNi blogi on tugevalt lugejale orienteeritud: "Kui mitte keegi blogipostitust ei loe, on ta siis olemas või mitte?" küsib VVN (6.10.2008) retooriliselt oma blogijapraktika algul, ehk siis, hoolimata sellest, et blogil on eneseabipäeviku funktsioon, on ka eneserepresenteerimine, kogemuste jagamine ja tagasiside saamine tähtsal kohal. VVN jälgib pidevalt klikke ning kommenteerib lugejahuvi tõuse ja langusi mitmes postituses, nt:

Mul on mu võrgupäeviku statistikaleht alailma lahti, sest seal on kohe kõik silme ees: uued kommentaarid, palju lugejaid on, saab teha uue postituse, näeb, mis poste täna millegipärast palju loetud on, näeb ära, kust tuleb palju inimesi (ja seega näeb ka mulle viitavaid linke automaatselt). (VVN 20.01.2018)

VVN kirjutab igapäeva elu toimetustest, laste kasvatamisest, intiimelust, kirjandusest ja kirjanikuks olemisest, õpingutest, hobidest ning haigustest ja surmast. Varasemate blogiuurimuste võrdluses on need teemad võrgupäevikutes laialt levinud, kuid VVNi blogis on haiguste teema silmatorkavalt esil. On ka puuteid poliitiliste teemadega, nt postitus "Ma ei ole oma riigiga rahul täna" (VVN 3.06.2013), mis on ajendatud sündmustest Istanbulis ning

autoritaarsetest suundumustest president Recep Tayyip Erdoğan poliitilises tegevuses.⁸ Kommenteerijad tunnustavad VVNi kui ühiskondlikult aktiivset blogijat, kuid kogu blogi kontekstis on sellised postitused pigem juhuslikud ning päevik-blogile omaselt domineerivad isikliku elu teemad. VVN on jaganud oma postitused teemakastidesse, 2020. aasta lõpuks on neid kujunenud 42. Teemakastide lipikud ehk teemaviidad võivad, kuid ei pruugi osutada sõnaselgelt seal sisalduvate postituste sisule. Kõige mahukamad teemakastid on “maha äng”, “eraelu”, “keha” ning “emake maa ja tema imed” (üle 300 postituse), kast lipikuga “luulud” sisaldab luulet, mis osaliselt haakub ängivõitlusega, nagu nt

*Üks hoop –
ja sa enam ei suuda.*

*Teine hoop –
ja sa tahaksid surra.*

*Kolmas hoop
sind enam ei murra.*

[--]

(VVN 15.10.2008)

Muu hulgas on huvipakkuv märkida, et lugejad-kommenteerijad on võrrelnud VVNi blogi Karl Ristikivi päevikuga⁹:

Ristikivi “Päevaraamat” on üks, millele mõtlen ikka aeg-ajalt siia blogisse tulles, sest et nii palju mingit sügavat olemusliku sarnast on. (VA 9.08.2020, 23:20)

Mulle Ristikivi päevaraamat väga meeldib. Ma läbi ei ole teda lugenud, sest korraga palju ei jaksa, aga just see korduvus ongi kuidagi....essentsaalne. Kurblik korduvus. (Ada Ruu 11.08.2020, 12:32)

VVNi blogimisstiil paistab silma avameelsusega, kuid on samas ka väga eetiline. Lähedaste nimesid ei mainita ning välditakse fakte, mis võiksid juhtida lugeja mõne konkreetse isiku juurde, kes pole avaliku elu tegelane. Postitused on netislängis, erinedes pealiskaudsel vaatlusel täielikult tema kirjandusteoste keelest¹⁰, kuid tegelikult on nii blogis kui romaanides palju isikupärast, mis lubab aimata erinevate tekstide taga sama autorit (nt tüpograafilised esiletõtted, teatud lauseehituslik eripära jms).

Koroona-aasta postituste analüüs

Eesmärgiga selgemini esile tuua koroonateema käsitlemise dünaamikat blogis, on analüüs liigendatud kaheks alaosaks, millest esimeses vaadeldakse koro-

nateema ilmumist postitustesse ning teises selle taandumist. Koroonateema ilmub blogisse pandeemiast tingitud eriolukorra¹¹ kehtestamisele vahetult eelnenud päeval, mil viiruse olemusest ning selle leviku võimalikest mõjudest alles hakatakse avalikkuses sagedamini rääkima. Teema taandumine algab märtsi lõpul, kui eriolukord veel kestab ning nn teise laine tulek sügisel¹² ei too kaasa koroonateemaliste postituste uut kasvu – see püsib marginaalsena kuni 2020. aasta lõpuni.

Koroonateema ilmumine blogipostitustesse

2020. aasta esimene postitus "Oeh, käes =)" on blogi kohati rusuva meeoleolu taustal silmatorkavalt optimistlik:

Kuulge, aasta esimene päev ja juba läheb ülesmäge.

"Tee ainult seda, mida tahad!" ja nii tore. [---]

Muidu on nii, et mu pageviews all time history-s saab kohe täis miljon klikki. Mul on tunne, et see on täitsa suur asi. (VVN 1.01.2020)

Järgnevad postitused on argisema sisuga. Valmib jutukogu käsikiri kirjastusele Varrak (VVN 26.01.2020), plaanimisel on korterioist (VVN 7.02.2020), soov on saada veel kord emaks, juhul kui tekib püsivam paarisuhe (VVN 20.02.2020), pojalt on migreen ja tütre kooliprobleemid, koeratoit läheb hallitama (VVN 22.02.2020). 22. veebruaril ehk samal päeval hakkab Terviseamet oma blogis jagama infot koroonaviiruse kohta, ja see paiskub kohe ka teistesse eesti meedia-kanalitesse. Esimeses postituses "Uus koroonaviirus levib Hiinast väljapoole" prognoositakse selle võimalikku jõudmist Euroopasse, Eesti riske peetakse madalaks, kuna Wuhanil ja Tallinnal puudub otseühendus (TA 22.01.2020). Eestlasi seob Hiinaga peamiselt veebikaubandus, mistõttu Terviseameti blogis selgitatakse, et postipakid pole ohtlikud, kuna viirus levib piisknakkusena inimeselt inimesele (TA 28.01.2020). VVNi blogisse jõuab koroonateema kuu aega hiljem, 28. veebruaril. Postitus kannab pealkirja "Nurinad", selle temaatiline skeem on *šampoon – koroonaviirus – poja passitaotlus – koera ussirohi*. Postitus on ajendatud Nature Boxi šampooni viletsast kvaliteedist. Šampooni juurest liigub kirjutaja sujuvalt koroonateemale. Selle löigu lühidusest ja paiknemisest tekstis järeldub, et teema pole VVNi jaoks tähtis ega ka uudne: riivamisi haigussümptomitele osutamine jätab mulje, et tegemist on laialt käibel oleva teabega.

Muidu on nii, et olen haige, ehkki arvatavasti mitte koroonaviiruses. Mul ei ole palavikku olnud viimasel neljal päeval (kuigi temperatuur on pisut tõusnud) (ja enne seda oli natuke üle 37), aga KUI hullusti pea ringi käib,

KUI hull on väsimus ja KUI raske midagi teha (nagu “vahin kuus minutit seinä, kui peaks kuuma vee teele peale valama – ja siis on juba tunne, et tegelt on see vesi ära jahtunud juba ja kurat sellega”), viitab selgesti mingile tõele. Mil pole ilmsesti kuulsat ilusat nime, kuid haigus on haigus nimest hoolimata. Olgu, ei gripp ega koroonaviirus pole ka teab mis kaunid nimed. Oleks veel Pipilota Viktuaalia Rullkardiine Piparmünta Eefraimitütar Pikksukk! (VVN 28.02.2020)

VVNi blogi kontekstis on haigus, väsimus ja peavalu läbivad teemad, mille taastulek tundub vana jutu jätkuna – nii sageli üle korratud, nii tavaline ja ootuspärane, et isegi halva enesetunde sidumine koroonaga pole andnud lugejatele impulssi pikemaks aruteluks. Postitusel on kolm kommenteerijat, neist ainult üks haagib oma kommentaari koroonaga, kuna tunneb end samuti haigena (Rents 28.02.2020, 20:34). Blogivestluses käsitletakse koroonateemat pigem distantsilt – viirus on kui kaugel ja võõras mure, mille nimi ‘koroon’ võimaldab sellele läheneda kerge huumoriga. Tegelikult on haigus vaatlusaluse postituse ajaks saanud ka täpsema nimetuse: COVID-19 (TA 25.02.2020) ning esimene haigusjuhtum Eestis on samuti kinnitust saanud (TA 27.02.2020). See peavoolumeedia pommuudis blogis ei kajastu. 11. märtsil kuulutab WHO koroonaviiruse leviku pandeemiliseks. Terviseameti blogi 13. märtsi postituses kirjutatakse, et valitsus on 12. märtsil otsustanud kehtestada eriolukorra: õpilased jäävad kodusse, kultuuri- ja spordiüritused tühistatakse, muuseumid suletakse, raamatukogude töö muudetakse kontaktivabaks ja riigipiiridel hakatakse teostama sanitaarkontrolli (TA 13.03.2020). Koroonateema ilmub teist korda VVNi blogisse eriolukorra otsuse tegemise päeval. Postituse “Viirusemõtteid”, temaatiline skeem on *koroonakriis – vibroakustiline teraapia – koroonakriis – rongi ette minek – lapsesaamine*.

Ma ei jõua enam üldse järele.

Ota, inimesed PÄRISELT soetavad igaks-juhaks-varusid?

Mu poja Inglismaa-keeleõppereis võib ära jääda (tõenäoliselt jääbki) ja me saame tagasi ainult selle osa rahast, mis pole lennupiletite all? (Enamik ei ole, aga siiski: ma oma niigi pingul püksirihma pingutasin selle võrra veel, et tema reis ära maksta.)

Isegi ma ise hakkasin ritsiku posti, “koolireisid võivad ära jääda” ja “üle 100 inimese kogunemised on keelatud”-sõnumite peale mõtlema, kui jäle oleks kõrge palavikuga haige olla, kui nimetet poeg samal ajal samuti haige on, ja krt, ma ilmselt peaks ikkagi ju koeraga õues käima, sest kes teine käiks?!

Ostan ibukat juurde.

Eeee ... homme.

Aga ikkagi.

Phmt on mul tunne, et maailm on nõksatanud uude rütmi ja kuigi see on põnev (mina ja maailmalõpud või õudusfilmikoletiste ilmumine: “Oo, viimaks juhtub midagi päriselt põnevat! JEEEE!!!”), ma ei jõua hästi järgi. Jube uni ja väsimus ainult, võeh.

[vibroakustiline teraapia]

Tegelt te võite viirust rahulikult võtta.

Midagi hullemat ei juhtu kui et mõned inimesed surevad ära, mõnedel on haige ja närune olla. paar avalikku asutust on nt paar kuud kinni jms. Sest kuna maailm käib minu mõtete järgi, (peaaegu) ei juhtu kunagi see, mis mu arust oleks hästiminek ja alati (peaaegu alati, see teine koht romaanivõistlusel on erandiks) juhtub see, mis oleks halvastiminek. No ja kuna mu meelest oleks maailma oluline muutumine tore ja põnev, läheb nagunii sama jama edasi, mis juba olnud on.

[rongi ette minek]

[lapsesaamine]

(VVN 12.03.2020).

Lisaks pealkirjale “Viirusemõtteid” nihutab koroonateemat esiplaanile paiknemine tekstis, see on avateema ja korduv teema ning domineerib ka mahuliselt, moodustades enam kui poole postituse pikkusest; ühtlasi osutub see pikimaks koroonateemaliseks tekstiks kogu blogis. Postitusele järgneb vestlus, milles osaleb kaheksa inimest, kes ajavahemikus 12. märts 00:46 kuni 13. märts 15:54 on teinud kokku 32 sisestust. Arutelu hargneb mitmeks alateemaks: varude soetamine, reisipiirangud, eriolukorra sotsiaalsed ja poliitilised aspektid, maailma muutumine, elu mõte ja surm. VVN alustab postitust varude soetamisega ning sellest teemast haarab kinni mitu kommenteerijat, nt:

Päriselt soetasin “igaks juhuks varusid”. Tõsi, mitte apokalüptilises mahus, vaid niimoodi, et vajadusel ei peaks nädal aega kodust välja minema [---]. (Lauri 12.03.2020, 10:14)

Tegin strateegilise vea ja läksin kõigepealt trenni ja siis poodi – selgus, et pood oli vahepeal sõna otseses mõttes tühjaks ostetud. Kuivained, jahud, helbed, kartul, wc-paber – jumalast tühjad riiulid. (Frieda 12.03.2020, 19:55)

Tühjad poeriulid kuuluvad koroonakriisi kontekstis globaalsete teemade hulka, kiirpilk märtsi esimeste nädalate eesti- ja ingliskeelsetesse ajakirjandusväljaannetesse ja blogidesse lubab väita, et koroonaperioodi algul kuulus teatud kaupade kokkuostmine enim kajastatud teemade hulka. Eestis saabus selle haripunkt koos eriolukorraga (nt Postimees 13.03.2020), kuid Austraalias levis

ostupaanika juba nädal varem (nt Daily Mail 6.03.2020). Teine globaalselt kuum teema on reisipiirangud, mis siinses arutelus osalejaid ei kõneta; varasemate aastate postitused näitavad, et VVN välismaal kuigi sageli ei käi. Rohkem jutuainet pakuvad eriolukorra sotsiaalsed ja poliitilised mõjud, võimalikud muutused pereelus, riigis ja maailmas laiemalt. notsu (12.03.2020, 21:51) osutab inimeste kodus püsimise võimalikele positiivsetele ja negatiivsetele tagajärgedele. Ta prognoosib, et õppimine ja töötamine distantsilt võib kujuneda tulemuslikuks, kuid teisest küljest võivad süveneda alkoholi tarbimine ja koduvägivald. Käesoleva artikli kirjutamise ajal erikorrale tagasi vaadates pole selles midagi uut, kuid kriisi alguse kontekstis on notsu kommentaar sammu võrra ees peavoolumeedia kajastustest samal teemal. Pisut hiljem ilmunud artiklid näitavad, et juba eriolukorra esimestel nädalatel tekitas kodus püsimine koduvägivallale varasemast soodsama pinna (Postimees 27.03.2020; ERR 22.04.2020). notsu (12.03.2020, 00:46) algatab arutelu demokraatia ohtu sattumisest riigis, tema arvates “praeguses psühholoogilises kliimas oleks palju kergem autoritaarsust läbi suruda, ja katsu temast siis pärast lahti saada”. Ajendatuna notsu kommentaarist toob Kaur arutelluses mõiste *Overtoni aken*¹³:

Ühiskonnal on nn “Overtoni aken” ehk üldiselt vastuvõetavad seisukohad ja poliitikad. Need muutuvad aeglaselt – näiteks on naised ja neegrid saanud valimisõiguse, ateism ja samasooliste suhted on mõnes riigis lubatud jne. Aken “nihkub”. https://en.wikipedia.org/wiki/Overton_window

Suured sündmused (sõjad) ja katastroofid kiirendavad seda nihkumist ja nii heas kui halvas suunas. Hiina riigi super-autoritaarne käitumine ning nende totaalkontrolli võimekus on väga palju efektiivsem kui lääneriikide aeglasel otsustus-protsessid. Kõik vaatavad ja võtavad õppust. (Kaur 12.03.2020, 10:21)

Kauri viidatud Wikipedia artiklis “Overton Window” on esitatud Joshua Treviño visualisatsioon aknast skaalal *less freedom – more freedom*, mis näitab, et muutused võivad puudutada ka vabaduse määra. Siin vaadeldavas blogivestluses leidis Overtoni akna teema väga lühikese edasiarenduse sõnamänguna “Overtoni aken’n’roll” (Jüri 12.03. 2020, 13:23), vrd *rock’n’roll*, kuid Kauri demokraatia-teemaline kommentaar on oluline sellest hoolimata, kuna see annab aimu, mis suunas liikusid inimeste mõtted eriolukorra kehtestamise alguspäevil. Eesti ühiskonnas puhkes laiem diskussioon demokraatlike vabaduste üle märtsi lõpul. Ajakirjanduses püüti avalikkusele selgitada, miks täitevvoimul on õigus rakendada meetmeid, mida parlament ei pea eelnevalt heaks kiitma, ning kinnitati, et pärast COVID-19 leviku peatamiseks kehtestatud erikorra lõppu pöördub ühiskond tagasi kriisieelse elukorralduse juurde, kus on tagatud riigi

tavapärase toimimine (nt Tupay 2020). Üsna laialt levinud seisukoha paikapidavust selle kohta, et demokraatlikud riigid jäid kriisiga toimetulemisel alla autokraatsetele riikidele, analüüsib hiljem Tõnis Saarts (2020) oma kirjutises "Koroonakriis ja demokraatia". Ta leiab, et pole piisavalt alust arvata, nagu oleks koroonakriis kindlustanud autokraatsete režiimide tulevikku, pigem võiks kriisile järgneda mingi vaheperiood ning juhul kui maailm tõepoolest muutub sügavalt, siis selgub muutuste tegelik olemus alles 2020. aastate teisel poolel.

Postituse "Viirusemõtteid" kommentaariumis arutletakse, miks inimesed soovivad, et maailm aeg-ajalt muutuks – ükskõik, millises suunas. Koroonakriisi kõrvutatakse Trumpi valimisega USA presidendiks, ehkki ühel juhul on tegemist juhusliku katastroofi ning teisel inimeste vaba valikuga. notsu (12.03.2020, 17:33) kirjutab, et Trumpi valijad hääletasid tema poolt ootusega, "et muutuks midagi, saab või sitem" ning Epp (12.03.2020, 17:46) täiendab, et "igav oli. Muutust taheti. Actionit". VVN seob maailma muutumise võitlusega ning võitluse omakorda elu mõttega. Probleemi näitlikustamiseks toob ta sisse abordivabaduse eest võitlemise, kirjutades, et oleks valmis naisi aitama eluga riskides, siis oleks mingi mõte väsimusest vankuda ja ahastada, "sest ma teen mõlemat nagunii, aga siis see ka TÄHENDAKS midagi kellelegi. Nt mulle endale" (VVN, 12.03.2020, 18:01). Koroona kontekstis mõjub pööre aborditeemale ootamatuna, ehkki see diskussioon on Euroopas üleval olnud juba mitu aastat (vt nt EHF 23.03.2018). Epp (12.03.2020, 18:39) juhib tähelepanu eetilisele vastuolule VVNi postituses: mida halvem (kannatajatel), seda parem (abistajatel). notsu (12.03.2020, 21:51) soovib, et kui elu mõtte huvides on vaja kogeda võitlust, võiks VVN valida abortide asemel midagi muud, kuna maailmas leidub alati, mille eest võidelda. Vastuses notsule nihkub VVNi globaalselt tasandilt isikliku suunas ja tuleb lõpuks otse asja tuuma juurde. Nimelt on blogivestluse toimumise ajal meditsiinipersonali nappuse probleem juba üleval ja tänu õekutsele saaks VVN võidelda oma võitlust siinsamas Eestis koroonapandeemia vastu, kuid selleks on tõsine takistus, mille kohta VVN kirjutab:

Kuna ma oma otsese füüsilise kasulikkuse viisin esmalt üles (õendusõpingud – ja muidugi oli mu põhihuvi intensiivravi ja ootasin endast tulevast kiirabitöötajat) ja siis sügavale alla (kes krt vajab SANTI kuhugi??? Krt, mind ennast tuleks poputada sealkuski, mitte et ma teisi poputaksin!) (VVN 12.03.2020, 22:44).

Sandina elamise motiiv on üks korduvaid motiive VVNi blogis, see käib läbi nii nendest postitustest, mis on seotud koroonakriisiga, kui ka nendest, mis pole. Edasine vestlus analüüsitavas kommentaariumis näitab VVNi võitlusvalmiduse kahanemist ja suubumist mõtiskluse surma üle; seda suunab omalt poolt ka Taliesini (12.03.2020, 05:05) kommentaar võimalike koroonasurmade kohta.¹⁴

VVNi huvitab siiski eelkõige ta isiklik suhe surmaga ning sellel pole mingit seost koroonaga. Allpool tsiteeritud mõtteid võib leida ka mitmest varasemast postitusest, need on enamasti seotud pideva väsimustundega.

Mul võib isegi suhteliselt (enda kohta siis) ok olla olla, aga kuna iga päev, ka kerge päev, mil väga vähe teha, on pidev pendeldamine kurnatuse ja hallolemise [---] vahel ja phmt mul kaldubki olema “elu on võitlus” ehk ma võitlen iga päeva mööda. ja kohati on väga raske (isegi kui tuju on hea, otseselt RASKE, väsitav-väsitav-väsitav), ma ei suuda näha elu kui päästmist väärivat üksust eriti üldse.

Et noh. Elu lakkamine on absoluutne puhkus, viis väsimusest pääseda. Miks see halb peaks olema?! (VVN 12.03.2020, 23:46)

Selle järel avaldavad ka teised kommenteerijad oma arvamusi nii surmast üldisemalt kui ka koroonasurmast. Lauri (12.03.2020, 10:14) esindab “meil-kõigil-tuleb-minna” seisukohta, Jüri (12.03.2020 13:23) arvab, et “viirus tapab lõpuks paanikaga rohkem kui lähivõitluses konkreetsete inimestega”. Vestlus on omandamas morbiidset alatoonit ja – võib-olla sooviga sellest välja tulla – juhatab notsu teisi kommenteerijaid lingile, kus saab kuulata kooristseeni Jean Baptiste Lully ooperist “Alkestis” (“Alceste”). Ooperis põimuvad armastus ja surm, kooripartii prantsuskeelne tekst osutab surma vabastavale olemusele (*surm vabastab sajast hädast / kes tahab elada / tahab kannatada*) ning muusika on barokilikult õhulise kõlaga.

Koroonateema taandumine blogipostitustes

Koroonakriis kerkib uuesti üles mitmes hilisemas postituses, kuid pole enam selgelt domineeriv. Allpool vaadeldakse, millistes suundades koroonateema arenes ning millised teised teemad on kõneks samal ajal. Postitus “Paberi söömisest ja muust taolisest” (VVN 14.03.2020) näitab, et koroonakriisi arutelu on suundunud ühiskondlikelt ja eksistentsiaalselt teemadelt tagasi argisemate juurde. Jagatakse poes käimise soovitusi: valida tuleb õhtune aeg (vähem ostjaid, väiksem nakatumisohu), arvesse tuleb võtta kaupluse parkla suurust (mida väiksem parkla, seda rohkem kaupa). Märtsis oli kogu meedia üle ujutatud juhustest eriolukorraga toime tulemiseks, lisaks oli see sageli jutuks sõprade-tuttavate ringis. VNN teeb mitu postitust koroonakriisi puudutamata, kuid, eeldades lugejate ootust, lisab muigamisi vahemärkuse postitusse “Uned ja unelmad”: “Mis te ootasite midagi viiruseteemalist v? Oh, olge nüüd =)” (VVN 16.03.2020). Selle lause tagant aimub tühimust või vastureaktsiooni koroonateema suhtes, põhjuseks võib olla selle teema väga tugev domineerimine

ajakirjanduses viimastel nädalatel. Kuid kolm päeva hiljem on VVN vähimagi irooniata koroona juures tagasi. Postitus “Vahepala” (VVN 19.03.2020) sisaldab olulisi tähelepanekuid eriolukorra ajal aset leidnud muutustest inimeste käitumises. Esiteks, inimestel on tekkinud palju vaba aega (VVNi blogi lugejate arv on suurenenud). Teiseks, inimesed on alati ära kasutama kõiki olukordi, mis pakuvad otsesuhtluse võimalust (võõrad tulevad õues juttu ajama ja koera silitama). Kolmandaks, inimesed on muutunud hoolivamaks: kõik-aitavad-kõiki käitumismall on kujunemas üldiseks trendiks. Kuid see tõukab VVN-i oma “vana haava” juurde, postitusse ilmub korduv motiiv sandina elamisest, mis näib mõjutavat ta minapilti:

Ainult sellest on kahju, et ma siuke ... sant olen. Kõik üleskutsed ka koolis käivatele abiõdedele või juba pensionil õdedele tulla appi, tervishoius on praegu nii ränk koormus! (VVN 19.03.2020)

Järgneb paaripäevane vahe koroona-teemalistes postitustes, VVN kirjutab kirjanikuks olemisest, toiduvalmistamisest, animafilmidest jms. Koroonakriisi teema ilmub uuesti 22. märtsil, kus VVN võtab uuesti vaatluse alla muutused inimeste suhtluses, seekord on fookuses netisuhtlus:

Mida ma üldse siin kirjutan ... fb, kommentaarid või võrgupäevik. Selgelt on kriisiaeg ja keegi ei vasta. Ka teiste blogide all on vaikus [---] Inimestel ei ole vist enamasti nii, et mida pingelisem aeg, seda rohkem otsiks üle veebi käehoidmist ja kaasamõtlejaid? (VVN 22.03.2020)

notsu kommenteerib:

*Blogimisest ja veebi-käehoidmisest – mul on praktikas praegu vähem pingeline aeg kui tavaliselt, paradoksaalselt kirjutan selle tõttu just tihe-
mini, sest ressursi jagub ka selleks. Kui on pingeline, siis sageli lihtsalt ei jaksa. Vbla need, kellel on praegu ärev aeg, samuti ei jaksa.* (notsu 22.03.2020, 18:19)

Need postitused näitavad, et blogijate käitumine võib kriisiolukorras olla täiesti erinev ning et kriisiolukorral ei ole alati ühtmoodi aktiveerivat mõju kirjutamiskäitumisele.

Postituse “Armsas lillepõssas” (VVN 24.03.2020) temaatiline struktuur loovkirjutamine – koroonakriis – raha – sisepoliitika – koroonakriis näitab, et koroona-teema kerkib taas kord juhtivale positsioonile ning nüüd on see ajendatud mitmest peavoolumeedia artiklist.

[loovkirjutamine]

[M]inu karantiinielu on täpselt samasugune kui mu mittekarantiinielu, ainult et poega ei tule ka hommikul äratada – ja ma olen nii väsinud.

Nii väsinud, et see on peaaegu valus. Lugesin Boris Johnsoni "inimesed, elage selliste suurte piirangutega!" -juttu ja olin: "Kuule, ma elan niigi enam-vähem nende piiride sees ju ja sedasi laialt vehkida on raske, nii palju jõuda on koormus!"

JA seda veel arvestades, et ma tegelt tööl ei käi.

Mingi krdi rühmatrenn, "sõpradega väljas käia", kino või teater vms on lisakoormus, mitte lõõgastus.

Kui mul kultuurinälg peale tuleb, ma lähen raamatukokku või loomaaeda. Tegelt on muidugi just praegu räme luksus olla puudega "mulle tiksud iga kuu sama summa arvele". Sest need, kelle sissetulek sõltub tööst, mida nad saavad ja teevad, omavad seda tööd veel vaid hea õnne korral. [...] veel ei ole mu sotsiaalmeediakanalid TÄIS nende karmi elu hala ja üleskutseid aidata, aga natuke juba tilgub.

[raha]

[sisepoliitika]

Mina mõtsin, et kõik on head ja lahked, sushikoht söödad meedikuid, kunst ja sport tuleb tasuta (netti). (VVN 24.03.2020)

VVN on linkinud ERRi uudise, mis edastab Suurbritannia peaministri Boris Johnsoni pöördumise, kus teatatakse poodide, raamatukogude, mänguväljakute jms sulgemistest Londonis ning kodust väljumise loast ainult tööl, toidupoes, arsti juures ja välitrennis käimiseks kord päevas (ERR 23.03.2020). Tallinna meditsiinitöötajate toiduga varustamisest kirjutab Delfi (23.03.2020) ning info tasuta meelelahutuste kohta USAs pärineb veebilehelt Special Series. The Coronavirus Crisis (20.03.2020). Lisaks sellele, et artiklid on VVNile inspiratsiooni pakkunud, näitavad lingid, mida VVN kasutab blogis pigem harva, ka seda, millises meediaruumis ta blogijana liigub. Teemad on kommenteerijatele huvitavad, nad lisavad omalt poolt teateid hättasattunute abistamisest, aga ka ahistamisest. Nt kirjutab notsu (24.03.2020, 22:22), et ehkki "Poola võimud mängivad troppi ja teevad sõna otseses mõttes troppi, toovad vabatahtlikud sabasootajatele süüa ja juua". notsu viitab maailmas laia tähelepanu äratanud tõrgetele Poola piiril, kus lauskontrolli tõttu tekkisid tohutud autojärjekorrad ning Euroopa Liidu sisepiiri ületamiseks võis kuluda enam kui ööpäev. See oli eesti ajakirjanduses mõnda aega kuum teema, kuna piiridele oli löksu jäänud ka eesti inimesi (vt nt Pärg 2020).

24. märtsist 3. aprillini tehtud postitustest võib lugeda mõtisklusi enesetapust ja maailmaparandamisest, aga ka igapäevaelu rutiinist nagu migreen või toiduvalmistamine.

Koroonateema juurde pöördub VVN taas postituses "Tavapäeva heietused":

Vaikselt hakkab see eriolukorra-värk mulle ka tunda andma.

Mitte millegi negatiivsena, ooei. Aga märkan natuke, et luban endal lõdvemalt võtta loogikaga: "Praegu võib. Inimesed annavad andeks, sest kriis ja värk."

Ehk mul on kogu aeg kriis. (VVN 3.04.2020)

Postituse sisu juhib tähelepanu sellele, kuidas ühe inimese elus võivad erinevad kriisid vastastikku toimida. Koroonakriis ei ole VVNi isiklik kriis, kuid see võimendab pikaajalist isiklikku kriisi, millest on juttu eelpool analüüsitud postitustes VVN 12.03.2020 ja VVN 12.03.2020, 22:44.

Kahe kuu jooksul märtsist maini järgneb kaksteist postitust, kus VVN koroonat üldse ei puuduta, teemadeks on raha kogumine korteriestuks, romaani kirjutamine, lapsed, kodused toimetused, väsimus ja peavalu. Kahes maikuu postitustes on vihjeid koroonaaajale, nt kohustuslik distantsihoidmine, toidupakkide jagamine koduõppel olevatele lastele (VVN 13.05.2020), juuksuris käimise võimalused (VVN 22.05.2020). Suve jooksul taandub koroonateema täielikult, VVNil on hulk muid muresid: lapsendamine, korteriest, pangalaenust ilma jäämine, Varraku ja Petrone Print'i huvipuudus tema "eluloo-eluõppimise" raamatu vastu. Üks marginaalsena tunduv sündmus, millest VVN jutustab postituses "Saab korda" tekitab ootamatult elava blogivestluse.

Üleeile oli hästi sitt päev.

Esiteks kohtusin ma ühe Cranberry -masti naisega (ja tema tütar osales ka aktiivselt, tegelikult see tütar oma kurja aknaleprõmmimisega alustaski), kes sai raevuataki, et ma oma koerakakilekoti tema prügikonteinerisse panin. Tema "maksa ise" ja "kutsun politsei" olid päris naljakad, aga ei hakka mina end ka siin malbe inglisesena presenteerima – ma karjusin vastu, kõik mõistlikud selgitused peast läinud. (VVN 19.06.2020)

Postituse kommentaariumis on 117 sisestust, mis on tehtud ajavahemikul 19. juuni 14:57 kuni 24. juuni 19:22. Üks kommenteerija on netist üles otsinud heakorraeeskirjad, et saada täpsemat infot, kuidas peab toimima koerajunnidega. notsu selgitab pikalt koerajunnide sügavamat tähendust:

[O]sa inimeste jaoks on see midagi muud kui prügi, rohkem nagu kuhugi sittumine, pmst tänavalesittumise asemel kellegi konteinerisse sittumine. Kui seda nii tõlgendada, siis on arusaadav, kui konteineriomanik tajub seda kiusu, sihiliku solvamisenä (sest sõna otseses mõttes roojastel asjadel on maagiline solvamisvägi, see töötab isegi metonüümselt, vt kellegi maja vetsupaberiga kaunistamine kui rituaalne solvang, kuigi see vetsupaber on täiesti puhas ja biolagunev nagunii). (notsu 24.06.2020, 01:48)

Arutletakse, kas siis, kui linnas käies tekib mingi prügi, tuleks seda üha kaasas kanda või jätta tänavale vedelema. kitty (22.06.2020, 19:52) väidab, et see on “õiglane osa ühiskondlikust leppesest, et prügi koristamine on prügitootja enda mure”. Seoses prügi äraviskamisega tõuseb küsimus suhtumisest eraomandisse: leitakse, et tuleb teha vahet, kas prügikast on isiklik või kuulub linnale. Jutuks tuleb koduse prügi sorteerimine, mis pole koerakakaga kuidagi seotud teemaliin. Kommenteerimine kestab viis päeva. Samal ajal lisandub postitusi ka teistel teemadel, kuid prügiteema juurde pöörduakse üha tagasi. Sellest sünnib teemakast viidaga “koerakaka juhtum”. Teema jookseb läbi erinevate postituste kuni 21. oktoobrini ning seda meenutatakse veel kord 2020. aasta sündmusi kokkuvõtvas postituses “väsinudväsinudväsinud” (VVN 30.12.2020), seega on teema püsinud aktuaalne kuus kuud.

Koroonateema juurde pöörduv VVN tagasi augusti lõpul, vahe eelmise postitusega, kus koroonat mainiti (VVN 22.05.2020), on kestnud kolm kuud.

Ma ei saa sellele Bradbury-värgile¹⁵ minna. Sest olen haige ja hetkel on haigena avalikule üritusele minemine erilise õeluse ja /või erilise juhmuse märk. Nii et nõmedalt ennastohverdav nagu ma olen, oma haigustest, kehvast enesetundest ja suren-nurgas soovist üle vaata, seekord jääb minemata. Teistele jama ei taha viia. (VVN 21.08.2020)

21. augusti postitus sisaldab ainult vihjet koroonakriisile: sõna ‘koroona’ siin ei esine, kuid kontekstitundmine ütleb lugejale, et kirjutamise hetkel oli just koroonaviirusega nakatumise oht see põhjus, miks haigena avalikule üritusele minemine olnuks vastuolus üldiselt aktsepteeritud käitumisnormidega. Esitatud tsitaat on üks näide teiste sarnaste hulgas, mille kaudu tuleb hästi esile konteksti roll postituste mõistmisel. Lugeses seda löiku ilma kontekstiteadmista (mida konkreetne postitus meile ei anna, sest seal pole selgitatud koroonaeegseid piiranguid), võib löik kas omandada teistsuguse tähenduse või siis kaotada igasuguse tähenduse. Ka mitmes hilisemas postituses leidub viiteid või vihjeid, mille mõistmisel kontekst on eriti oluline, nagu nt maski kandmine (VVN 25.08.2020; VVN 13.11.2020; VVN 16.11.2020), pühade ja sünnipäevade tähistamine kitsas ringis (VVN 26.09.2020; VVN 6.12.2020), lähikontaktis olemine (VVN 4.12.2020), spaade laussulgemise võimalus (VVN 22.11.2020).

Sügisene “teise laine” pealetung ja selle ülisage kajastamine peavoolumeedias pole VVNi postitusi kuidagi mõjutanud: koroonateema ei ole uuesti esile tõusnud. VVN on olnud hõivatud kolimise ja elu sisseseadmisega uues korteris, see domineerib ka blogipostitustes.

Järgmisel korral kirjutab VVN koroonakriisist 30. detsembri postituses “väsinudväsinudväsinud”. Postitus kujutab endast aastakokkuvõtet olulisematest sündmustest, aja jooksul on kujunenud selline postitus blogi struktuuri traditsiooniliseks osaks. Koroonakriisi kohta kirjutab VVN:

... koroona?

Mind eriti ei huvita ega mõjutanud, ausalt öeldes.

Aint JAMA oli palju vähem.

[---]

Koroona tegi mu vabaks mitte kuhugi minema, tekitas mu permaväsimusele ülla oreooli “ei taha nakkusohtu suurendada” ning parandas eluolu veel paljude pisiasjadega. [---]

Elu nii palju parem kohe!

Samas on seisukoht, et koroona pole mingi hirmus nähtus, kui inimene just tööd ei kaota, meedik pole või lähedane surma ei saa, toonud mulle sel aastal kaasa kaks kõige häirivamat lahkarvamustejada üldse.¹⁶ Põhipoint tundub olevat: “Sa ennast täis õnnelik üldse ei mõista meid, kes me raskustest tuigume” ja kellelegi ei paista korda minevat, et ma tuigun raskustest kogu aeg, lihtsalt nüüd veidike vähem. (VVN 30.12.2020)

2020. aasta retrospektiivis taassõnastab VVN varasematest postitustest tuttavad arvamused ja seisukohad, nagu nt: inimesel võib raske olla ka ilma koroona, koroonapiirangud ei pruugi isikliku elu kvaliteeti halvemaks muuta, koroonakriisi tingimustes väheneb väline surve ehk ühiskondlik ootus, mis eeldab teatud asjade ära tegemist ja tubli olemist. Kokkuvõtteks hindab VVN aastat 2020 “igasuguse kahtluseta heaks aastaks” (VVN 30.12.2020); hinnangu taga on eelkõige lapsed, uus korter ja mõned meelietrutavad juhtumused.

Kokkuvõtteks

Uurimus keskendus 2020. aasta postituste sisuanalüüsile Triinu Merese (blogijanimi *väga väga naine*, VVN) päevik-blogis “Maha äng”. Eesmärk oli selgitada, kas ja kuidas koroonakriis, mis paratamatult mõjutas igapäevaelu, muutis blogimiskäitumist, nt kas VVNi postituste arv kasvas, kas koroonakriis sai suuremat tähelepanu teiste probleemidega võrreldes, kas elavnesid vestlused kommentaariumis. Analüüs näitas, et aastal 2020 on VVN teinud 147 postitust – umbes sama palju, kui eelnevatel aastatel. Koroonaga seotud tähelepanekuid leidub üheksateistkümnnes postituses ning teema domineerib neist kahes. Postitustes on põgusalt esindatud kõik olulisemad koroonakriisiga seotud alateemad nagu eriolukord, viiruse levimise viisid, COVID-19 haigus-tunnused, lähikontaktsus, distantsi hoidmine, maski kandmine, riskirühmad, toidu- ja hügieenitarvete varumine, teenuste kättesaadavus, töökoha/sissetuleku kaotamine, distantsõpe, suhtlusvajaduste rahuldamine, meditsiinitöötajate nappus, surm. Mõni neist teemadest esineb pigem viirusele viitava märksõnana (nt *lähikontaktne*), st neisse ei süüvita, ei arutleta, missugune tähtsus või

tähendus koos kriisiga inimeste ellu tulnud uutel mõistetel oli. Sellest järeldub, et koroonat kui fenomenit pole postituste fookuses. Lisaks üks tähelepanek selle kohta, mida analüüsitud blogipostitustes ei leidunud: seal puuduvad äärmused ehk vandenõuteooriad ja naljad, hoolimata sellest, et netis ringleb neid suurel hulgal (vt nt Kuperjanov 2020; Hiimäe *et al.* 2020; Anisimov & Glukhova 2020). Naljaded ja vandenõuteooriatest mööda vaatamise põhjusena võib oletada vastureaktsiooni interneti üleküllastumisele nende teemade osas.

Koroonakajastus VVNi blogis on kriisi eri faasides ebaühtlane. Eriolukorra algul jagatakse kommentaariumis kriisikogemusi, kuid huvi jahtub kiiresti ning vaibub mais täielikult. Eraldi teemakasti koroonat puudutavastest postitustest ei kujune, koroonakriis on lahustunud selliste teemaviitade alla nagu “emake maa ja tema imed”, “eraelu”, “keha”, “koerakaka juhtum”, “koerus”, “lapsed”, “loll”, “maha äng”, “meta”, “proosalaulik”, “söök”, “tubinlusus”, “uned ja unelmad”.

Analüüs ei näidanud muutusi VVNi blogijakäitumises. Küsimusele ‘miks’ leiame vastuse postitustest: suur osa tema (blogija)elust on kulgenud pideva kriisi tingimustes; selle taustal on koroonakriis lihtsalt veel üks kriis – pealegi mitte otseselt isiklik. Kui vaadata VVNi blogist väljapoole ja meenutada kriise, mille käivitasid sellised sündmused nagu nt 9/11 terroriaktid, mis väidetavalt omakorda oli blogimise tõusulaine tekitaja, kuna uudised liikusid peavoolumedias liiga aeglaselt, isiklike läbielamiste vahendamine oli tehniliselt piiratud jne, siis kahekümne aasta jooksul on kommunikatsioonivõimalused muutunud. Koroonakriisi näitel võib öelda, et info on lihtsalt ja kiiresti kättesaadav paljudest eri kanalitest ja blogi funktsioon kiire infoedastajana on taandunud teisejärguliseks. Kuid isikliku elu dokumenteerimiseks ning mõtete, tunnete ja arvamuste jagamiseks ning samuti analüüsimiseks – olgu siis blogija enda või uurija vaatevinklist – on blogi igati kohane formaat.

Tänuõnad

Artikkel on seotud Eesti Kirjandusmuuseumi uurimisprojektiga EKM 8-2/20/1 “Suhetepõhisus elulookirjutuses ja kirjanduskultuuris: arhiivi perspektiiv”, selle valmimist toetas Euroopa Liit Euroopa Regionaalarengu Fondi kaudu (Eesti-uuringute Tippkeskus, TK 145).

Kommentaariid

- ¹ Mõiste *web log* tähendas ka veebilehe külastajate statistilisi andmeid, mis olid kättesaadavad administraatorile (Walker Rettberg 2020: 412). Kõlalise kokkulangevuse tõttu hakati terminit lühendama, kuni sellest sai ‘blog’. Etümolooogia on esitanud Mark Tremayne (2007: vii): *web journal* > *web log* > *weblog* > *wee blog* > *blog*.
- ² Rebecca Blood alustas 1999. aastal blogi “Rebecca’s Pocket”, mis sisaldab artiklit “Weblogs: A History and Perspective” (Blood 2000). See esitab weblogi kujunemisloo olulisemad faktid aastaist 1997–1999, kui blogimine muutus üldsusele laialt kättesaadavaks vabavara Pitas toel.
- ³ Filter-blogides esitatakse lingitud artikleid või postitusi mingite sündmuste (nt poliitikasündmused, terroriaktid, sõjad) kohta filtreerituna läbi blogija isiklike arusaamade, hoiakute ja teadmiste. Klogid vahendavad erialaseid teadmisi, domineerib IT-valdkond. Isiklikud päevikud kajastavad autori isikliku elu sündmusi. Segablogide all mõeldakse blogisid, mis (1) ühendavad erinevaid teemasid või (2) kombineerivad erinevaid blogitüüpe.
- ⁴ The Diary of Samuel Pepys. Daily entries from the 17th century London diary (<https://www.pepysdiary.com/> – vaadatud 3.03.2021).
- ⁵ Autorile viitamine – Mitteamiline eesmärk 3.0 Eesti. *Creative Commons* (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/ee/legalcode> – vaadatud 3.03.2021).
- ⁶ Artiklis järgitakse blogi autori teksti kasutamise kohta sätestatud nõudeid, vt <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/ee/>.
- ⁷ “The Sandman” on Neil Gaimani koomiks, kus põimuvad mütoloogia, minevik ja tänapäev ning tegelasteks on maailma valitsevad jõud nagu Death (Surm), Dream (Uni), Despair (Meeleheide) jt. Surma kohta pikemalt vt The Sandman Wiki <https://sandman.fandom.com/wiki/Death> – vaadatud 3.03.2021).
- ⁸ Vt nt Istanbuli Taksimil väljakule kogunesid tuhanded meeleavaldajad. *Postimees*, 6. juuni 2013 (<https://maailm.postimees.ee/1261946/istabuli-taksimi-valjakule-kogunesid-tuhanded-meeleavaldajad> – vaadatud 15.03.2021).
- ⁹ Karl Ristikivi, *Päevaraamat 1957–1968*. Toim. Janika Kronberg. Tallinn: Varrak, 2008.
- ¹⁰ Ulmeromaanis “Lihtsad valikud” (2018) on Triinu Meres kombineerinud teismeliste slängi ja lõuna-eesti murdeid (ERR 28.02.2018). Jutukogu “Kui sa proovid olla hea” (2019) kaanetutvustuses on kirjutatud, et “[a]utor on kasutanud ilusat, ehk vanamoodsatki keelt”. Blogitekstides tuleb keeleline mitmekesisus samuti esile.
- ¹¹ Pandeemiast tingitud eriolukord kehtis Eestis 12. märtsist 17. maini 2020 (<https://www.kriis.ee/et/eriolukord-1203-1705-2020> – vaadatud 3.03.2021).
- ¹² COVID-19 teise laine algus on täpselt määratlemata, kuid selle kätte jõudmise üle hakati meedias spekulerima augustis, kui ka Terviseameti blogi andmed näitasid nakatumise väikest tõusu varasemate suvekuudega võrreldes.
- ¹³ Eesti ajakirjanduses on mõistet *Overtoni aken* nimetatud viimaste aastate menutermiiks poliitikas (Rumm 2019), kuid avalikus diskursuses see eriti esil ei ole. Eesti keeles vt samal teemal nt kirjutist “Overtoni aken ehk kuidas kõigest viie sammu abil ühiskonda muuta” SA Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks uudiste- ja arvamusportaalis *Objektiiv* (<https://objektiiv.ee/overtoni-aken-ehk-kuidas-koigest-viie-sammu-abil-uhiskonda-muuta/> – vaadatud 3.03.2021).

- ¹⁴ Eestis suri esimene COVID-19 põdenud inimene 25. märtsil (TA 25.03.2020).
- ¹⁵ Tuleetendus, millega Tartus asuv raamatutuba tähistas 22. augustil ameerika ulmekirjaniku Ray Bradbury sajandat sünniaastapäeva (TYPA 2020).
- ¹⁶ Postituses mainitud lahkarvamused ei ole aset leidnud analüüsitava blogi keskkonnas.

Allikad

(vaadatud 04.03.2021)

TA = Terviseamet (COVID-19 blogi) <https://www.terviseamet.ee/et/>:

TA 22.01.2020 = <https://www.terviseamet.ee/et/uudised/uus-koroonaviirus-levib-hiinast-valjapoole>

TA 28.01.2020 = <https://www.terviseamet.ee/et/uudised/hiinast-saabunud-postipakiga-koroonaviirust-ei-saa>

TA 25.02.2020 = <https://www.terviseamet.ee/et/uudised/terviseamet-hiinast-ja-pohja-itaaliast-saabunud-tuleks-voimalusel-2-nadalat-kodus-pusida>

TA 27.02.2020 = <https://www.terviseamet.ee/et/uudised/tervisesusteed-tegeleb-koroonaviiruse-edasise-leviku-tokestamisega>

TA 13.03.2020 = <https://www.terviseamet.ee/et/uudised/eile-tuvastas-terviseamet-24- uut-koroonaviirusesse-nakatunut>

TA 25.03.2020 = <https://www.terviseamet.ee/et/uudised/suri-esimene-covid-19-haigestunud-inimene-haiglaravil-29-inimest-neist-6-kriitilises-seisus>

VVN = väga väga naine (blogi „Maha äng“) <http://mahamure.blogspot.com/>:

VVN 17.09.2008 = <http://mahamure.blogspot.com/2008/09/otsused-ja-nende-tegematajtmine.html>

VVN 6.10.2008 = <http://mahamure.blogspot.com/2008/10/nii-kerge-on-lasta-minna.html> – 16. jaanuar 2021

VVN 15.10.2008 = <http://mahamure.blogspot.com/2008/10/prmustamatu-vist.html>

VVN 13.11.2008 = <http://mahamure.blogspot.com/2008/11/krvad-ikka-veel-lipendavad.html>

VVN 2.09.2010 = <http://mahamure.blogspot.com/2010/09/kuidas-ma-jalle-loll-olen.html>

VVN 3.06.2013 = <http://mahamure.blogspot.com/2013/06/ma-ei-ole-oma-riigiga-rahul-tana.html>

VVN 29.05.2014 = <http://mahamure.blogspot.com/2014/05/vive-la-rose-et-le-lilas.html>

VVN 8.02.2015 = <http://mahamure.blogspot.com/2015/02/maha-ang.html>

VVN 19.07.2015 = <http://mahamure.blogspot.com/2015/07/suur-ode.html>

VVN 1.01.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/01/oeh-kaes.html>

VVN 26.01.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/01/puhapaevlik.html>

VVN 07.02.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/02/kusimus-ja-muu-loba.html>

VVN 20.02.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/02/ikka-malbe.html>

VVN 22.02.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/02/teeme-oma-parima.html#comment-form> (16. jaanuar 2021, ei ole enam nähtav)

VVN 28.02.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/02/nurinad.html>

VVN 12.03.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/03/viirusemotteid.html>

VVN 14.03.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/03/paberi-soomisest-ja-muust-taolisest.html>

VVN 16.03.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/03/uned-ja-unelmad.html>
VVN 19.03.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/03/vahepala.html>
VVN 22.03.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/03/angipuhang.html>
VVN 24.03.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/03/armsas-lillepossas.html>
VVN 03.04.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/04/tavapaeva-heietused.html>
VVN 13.05.2020. mahamure.blogspot.com/2020/05/inimene-ja-loom-vol-ii.html
VVN 22.05.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/05/ainult-tibijutt.html>
VVN 19.06.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/06/saab-korda.html>
VVN 21.08.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/08/viisakas-jutuveeretused.html>
VVN 25.08.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/08/me-oleme-uhte-verd.html>
VVN 26.09.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/09/ks2oo5870pfgghj.html>
VVN 13.11.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/11/ostuhullu-paevaramat.html>
VVN 16.11.2020 = väga väga naine. Väike ateistlik kõrvalepõige. <http://mahamure.blogspot.com/2020/11/vaike-ateistlik-korvalepoige.html>
VVN 22.11.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/11/miski-ootab-olgu-voivalhalla.html>
VVN 04.12.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/12/algab-eluliselt-loppeb-sama-jama.html>
VVN 06.12.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/12/ootus.html>
VVN 30.12.2020 = <http://mahamure.blogspot.com/2020/12/vasinudvasinudvasinud.html>

Kirjandus

About RB = About Rebecca Blood. *Rebecca's Pocket* (<http://www.rebeccablood.net/about/> – 5. märts 2021).

Anisimov, Nikolai & Glukhova, Galina 2020. COVID-19 ja udmurdi pärimuskultuur. *Mäetagused* 78, lk 5–42 (doi: 10.7592/MT2020.78.anisimov_glukhova).

Bargh, John A. & McKenna, Katelyn Y. A. & Fitsimons, Grainne 2002. Can you see the real me? Activation and expression of the ‘true self’ on the internet. *Journal of Social Issues* 58 (1), lk 33–48 (doi: 10.1111/1540-4560.00247).

Blood, Rebecca 2000. Weblogs: A History and Perspective. *Rebecca's Pocket*, 7. september (http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html – 5. märts 2021).

Blood, Rebecca 2002. *The Weblog Handbook: Practical Advice On Creating And Maintaining Your Blog*. New York: Perseus Publishing.

Cardell, Kylie 2020. From Puritans to Fitbit: Self-Improvement, Self-Tracking, and How to Keep a Diary. Ben-Amos, Batsheva & Ben-Amos, Dan (toim). *The Diary: The Epic of Everyday Life*. Bloomington: Indiana University Press, lk 399–410.

Daily Mail 2020 = The Queen of Toilet Paper: Mum accidentally bought more than TWO THOUSAND rolls just weeks before panic-buying frenzy began – and now her family have enough to last them 12 years. *Daily Mail*, 6. märts (<https://www.dailymail.co.uk/news/article-8081859/Family-buys-TWO-THOUSAND-rolls-toilet-paper-weeks-buying-frenzy-12-years.html> – 5. märts 2021).

Döring, Nicola 2002. Personal home pages on the web: A review of research. *Journal of Computer Mediated Communication* 7 (3), 1. aprill, JCMC737 (doi: 10.1111/j.1083-6101.2002.tb00152.x).

EHF 23.03.2018 = EHF signs statement of solidarity with Polish women. *European Humanist Federation* 23. märts (<https://humanistfederation.eu/ehf-signs-statement-of-solidarity-with-polish-women/> – 5. märts 2021).

ERR 23.03.2020 = Suurbritannias kehtestati karmid liikumispiirangud. *Err.ee* (<https://www.err.ee/1067814/suurbritannias-kehtestati-karmid-liikumispiirangud> – 5. märts 2021).

ERR 22.04.2020 = Helena Dalli: liikumispiirangute tõttu on suurenenud koduvägivald. *Err.ee* (<https://www.err.ee/1080745/helena-dalli-liikumispiirangute-tottu-on-suurenenud-koduvagivald> – 5. märts 2021).

Gumbrecht, Michelle 2004. Blogs as “protected space”. *WWW2004 Workshop on the Weblogging Ecosystem: Aggregation, Analysis and Dynamics* (<https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.197.4981&rep=rep1&type=pdf> – 5. märts 2021).

Herring, Susan 1994. Gender differences in computer-mediated communication: bringing familiar baggage to the new frontier. Keynote talk at panel entitled “Making the Net*Work*: Is there a Z39.50 in gender communication?” *American Library Association annual convention, Miami, June 27* (<http://cpsr.org/prevsite/cpsr/gender/herring.txt/> – 5. märts 2021).

Herring, Susan C. & Kouper, Inna & Scheidt, Lois Ann & Wright, Elijah 2004. Women and Children Last: The Discursive Construction of Weblogs. University of Minnesota. Retrieved from the University of Minnesota Digital Conservancy (<http://hdl.handle.net/11299/172825> – 5. märts 2021).

Herring, Susan C. & Scheidt, Lois Ann & Bonus, Sabrina & Wright, Elijah 2005. Weblogs as a bridging genre. *Information, Technology & People* 18 (2), lk 142–171 (doi: 10.1108/09593840510601513).

Herring, Susan C. & Scheidt, Lois Ann & Kouper, Inna & Wright, Elijah 2007. A Longitudinal Content Analysis of Weblogs: 2003–2004. Tremayne, Mark (toim). *Blogging, Citizenship and the Future of Media*. London: Routledge, lk 1–20.

Hiiemäe, Reet & Kalda, Mare & Kõiva, Mare & Voolaid, Piret 2020. Koroonakriisi rahvapärased väljendused Eestis. Folkloori taaskasutus kui toimetulekuviis. *Keel ja Kirjandus* 12, lk 1011–1032.

Hookway, Nicholas 2008. ‘Entering the blogosphere’: Some strategies for using blogs in social research. *Qualitative Research* 8 (1), lk 91–113 (doi: 10.1177/1468794107085298).

Karlsson, Lena 2007. Desperately seeking sameness: The processes and pleasures of identification in women’s diary blog reading. *Feminist Media Studies* 7, lk 137–153 (doi: 10.1080/14680770701287019).

Kaye, K. Barbara 2007. Blog Use Motivations: An Exploratory Study. Tramayne, Mark (toim). *Blogging, Citizenship, and the Future of Media*. New York & London: Routledge, lk 127–158.

- Kuperjanov, Maris 2020. Koroonaviiruse SARS-CoV-2 algusfaasi vastukaja (sotsiaal) meedias. *Mäetagused* 76, lk 5–28 (doi: 10.7592/MT2020.76.kuperjanov).
- Masullo Chen, Gina 2012. Why do women write personal blogs? Satisfying needs for self-disclosure and affiliation tell part of the story. *Computers in Human Behavior* 28 (1), lk 171–180 (doi: 10.1016/j.chb.2011.08.024).
- McCullagh, Karen 2008. Blogging: Self presentation and privacy. *Information & Communications Technology Law* 17, lk 3–23 (doi: 10.1080/13600830801886984).
- Merriam-Webster 2014 = Word of the Year Retrospective. *Merriam-Webster* (<https://www.merriam-webster.com/words-at-play/2014-word-of-the-year-retrospective/2004-blog> – 5. märts 2021).
- Miller, Carolyn R. & Shepherd, Dawn 2004. Blogging as social action: A genre analysis of the weblog. Gurak, Laura J. & Antonijevic, Smiljana & Johnson, Laurie & Ratliff, Clancy & Reyman, Jessica (toim). *Into the Blogosphere: Rhetoric, Community, and Culture of Weblogs* (https://conservancy.umn.edu/bitstream/handle/11299/172818/Miller_Blogging%20as%20Social%20Action.pdf?sequence=1&isAllowed=y – 5. märts 2021).
- Nardi, Bonnie A. & Schiano, Diane J. & Gumbrecht, Michelle 2004. Blogging as social activity, or, would you let 900 million people read your diary? *CSCW '04: Proceedings of the 2004 ACM conference on Computer support cooperative work, November 2004*, lk 222–231 (doi: 10.1145/1031607.1031643).
- Pashanak, Nastaran & Tarantash, Masaud 2012. Sexual analysis of women weblogs in Iran. *Life Science Journal* 9 (3), lk 1468–1477 (doi: 10.7537/marslsj090312.214).
- Pedersen, Sarah 2007. Women users' motivations for establishing and interacting with blogs (web logs). *International Journal of the Book* 3 (2), lk 85–90 (doi: 10.18848/1447-9516/CGP/V03I02/36502).
- Pedersen, Sarah 2010. *Why Blog? Motivations for Blogging*. Chandos Information Professional Series. Oxford, Cambridge, New Dehli: Chandos Publishing.
- Porkoláb, Ádám 2017. “I’m tired of too professional, standard articles”. Gender-based analysis of young Hungarians’ blogs. *Argumentum* 13, lk 6–27. Debreceni Egyetemi Kiadó (https://epa.oszk.hu/00700/00791/00014/pdf/EPA00791_argumentum_2017_13_006-027.pdf – 5. märts 2021).
- Postimees 13.03.2020 = PILTUUDIS: ostupaanika on jõudnud haripunkti. *Järva Teataja*, 13. märts (<https://jarvateataja.postimees.ee/6921886/piltuudis-ostupaanika-on-joudnud-haripunkti> – 5. märts 2021).
- Postimees 27.03.2020 = Koroonakriis on hoogustanud terrorit koduseinte vahel. *Postimees*, 27. märts (<https://maailm.postimees.ee/6935180/koroonakriis-on-hoogustanud-terrorit-koduseinte-vahel> – 5. märts 2021).
- Puschmann, Cornelius 2013. Blogging. Herring, Susan D. & Stein, Dieter & Virtanen, Tuija (toim). *Pragmatics of Computer-Mediated Communication*. Berlin/New York: De Gruyter, lk 83–108.
- Pärg, Hindrek 2020. Veokijuhid on Saksa-Poola piiril trööstitus olukorras: “See on Poola poolt ebainimlik mõnitamine.” *Õhtuleht*, 19. märts. (<https://www.oh tuleht>).

ee/995939/video-veokijuhid-on-saksa-poola-piiril-troostitus-olukorras-see-on-poola-poolt-ebainimlik-monitamine- – 5. märts 2021).

Rumm, Hannes 2019. Eesti vaade Overtoni aknast. *Lääne Elu*, 15. detsember (<https://online.le.ee/2019/12/15/hannes-rumm-eesti-vaade-overtoni-aknast/> – 5. märts 2021).

Saarts, Tõnis 2020. Koroonakriis ja demokraatia tulevik. *Sirp*, 12. juuni (<https://www.sirp.ee/s1-artiklid/c9-sotsiaalia/koroonakriis-ja-demokraatia-tulevik/> – 5. märts 2021)

Schmidt, Jan 2007. Blogging Practices: An Analytical Framework. *Journal of Computer-Mediated Communication* 12 (4), lk 1409–1427 (doi: 10.1111/j.1083-6101.2007.00379.x).

Special Series 20.03.2020 = Special Series. The Coronavirus Crisis. Booker, Brakhton. *Getting Bored? Here's A List Of Free Things That Weren't Free Before Coronavirus* (<https://www.npr.org/2020/03/20/818670715/getting-bored-heres-a-list-of-free-things-that-werent-free-before-coronavirus?t=1608034135482> – 5. märts 2021).

Trammell Kaye D. & Tarkowski, Alek & Hofmokl, Justyna & , Sapp Amanda M. 2006. Rzeczpospolita blogo'w [Republic of Blog]: Examining Polish Bloggers Through Content Analysis. *Journal of Computer-Mediated Communication* 11 (3), lk 702–722 (doi.org/10.1111/j.1083-6101.2006.00032.x).

Tremayne, Mark 2007. Preface: Blog terminology. Tremayne, Mark (toim). *Blogging, Citizenship and the Future of Media*. London: Routledge, lk vii–ix.

Tupay, Paloma Krõõt 2020. Riigivõimu otsused koroonaviiruse ohjeldamiseks: kas garantiikiri Eesti riigi püsimiseks või demokraatia lõpp? *Juridica* 3, lk 163–179 (https://www.juridica.ee/article.php?uri=2020_3_riigiv_imu_otsused_koroonaviiruse_ohjeldamiseks_kas_garantiikiri_eesti_riigi_p_simiseks_v_i_d – 5. märts 2021).

TYPA 2020 = Raamatutuba tähistab Ray Bradbury 100. sünniaastapäeva. *TYPA* (<http://www.typa.ee/raamatutuba-fh451-tahistab-ray-bradbury-100-sunniaastapaeva-teemakohaste-leekivate-katsetustega> – 5. märts 2021).

Walker Rettberg, Jill 2014 [first published in 2008]. *Blogging. Digital Media and Society Series*. Second edition. Cambridge: Policy Press.

Walker Rettberg, Jill 2020. Online Diaries and Blogs. Ben-Amos, Batsheva & Ben-Amos, Dan (toim). *The Diary: The Epic of Everyday Life*. Bloomington: Indiana University Press, lk 411–424 (doi: 10.2307/j.ctvxcrxgp.28).

Wei, Lu 2009. Filter Blogs vs. Personal Journals: Understanding the Knowledge Production Gap on the Internet. *Journal of Computer-Mediated Communication* 14 (3), lk 532–558 (doi: 10.1111/j.1083-6101.2009.01452.x).

Weinberg, David 2015. Why blogging still matters? *The Boston Globe*, 31. August (<https://www.bostonglobe.com/opinion/2015/08/30/why-blogging-still-matters/JkzFdTxoySZZwsyrFw7yMI/story.html> – 5. märts 2021).

Yus, Francisco 2008. Weblogs: Web pages in search of a genre? Posteguillo, Santiago & Esteve, María José, & Gea-Valor Lluïsa M. (toim). *The Texture of Internet. Netlinguistics in Progress*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, lk 118–142.

Summary

The year of corona in Triinu Meres' blog “Down with angst”

Triinu Ojamaa

Senior Research Fellow

Estonian Cultural History Archives, Estonian Literary Museum, Estonia

Keywords: blog, blogging behaviour, corona crisis, personal diary blog, Triinu Meres

The history of the (we)blog shows that this online genre can be evaluated as an excellent source of data for qualitative research of various problems. Some authors (e.g. Hookway 2008) even consider the blog as a research technique for exploring certain questions which deal with people's everyday practices. This article presents the results of a case study, which are based on content analysis of a personal blog (diary blog). The study grew out of the premise that the blog owners' posts and their readers' comments can shed some light on ground-breaking events and social processes at both the local and global levels, which in turn can influence the bloggers' behaviour in various ways. The source of the current study was a personal blog titled “Maha äng” (“Down with angst”), the owner of which is poet and writer Triinu Meres a.k.a. *väga väga naine* (very very woman). The aim was to find out whether and, if yes, then how the corona crisis has changed the blogging behaviour as an integral part of everyday life of one particular blogger. The focus was on posts and comments entered in 2020, often called the year of corona due to the global pandemic. To illuminate possible changes in blogging behaviour, the 2020 posts were analysed in the context of earlier posts archived in 2008–2019. For comparison, the Health Board's blog was used, which documented the course of the corona crisis chronologically with factual accuracy, as well as dailies in Estonian and English. The results of the study showed that in 2020 the number of posts and the activity of commenters in Triinu Meres' personal blog did not increase and that the corona crisis did not become the dominant topic in comparison with the blogger's personal crisis often covered in her blog. The posts revealed some signs that suggest boredom with the corona crisis as a topic of conversation which seemed to be over-exploited by various media channels.

Triinu Ojamaa (PhD) on Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolise Arhiivi vanemteadur ning Eesti-uuringute Tippkeskuse migratsiooni- ja diasporaauuringute töörühma juht. Oma uurimistöös tegeleb ta diasporaakogukonna liikmete identiteediprobleemide ja kohanemisstrateegiatega ning omaelulookirjutusega, keskendudes eelkõige loovisikutele.

Triinu Ojamaa (PhD) is senior research fellow at the Estonian Literary Museum, and, together with Leena Kurvet-Käosaar, the leader of the research group on

Triinu Ojamaa

migration and diaspora studies of the Centre of Excellence in Estonian Studies. Her main research areas include diasporic identity, diasporans' adaptation strategies, and life-writing which mainly focuses on creative individuals.

triinu.ojamaa@folklore.ee